

میزان شیوع افسردگی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم و ارتباط آن با افت تحصیلی

نویسندگان:

صدیقه نجفی پور[✉]، مرکز توسعه آموزش پزشکی (EDC)، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، ایران.
شهرزاد یکتا طلب، بخش پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، ایران.

مجله دانشگاه علوم پزشکی جهرم، دوره ششم، شماره دو، پائیز و زمستان ۸۷

چکیده:

مقدمه: افسردگی از علل مهم افت تحصیلی در نظام آموزشی به شمار می‌رود که منجر به کاهش عملکرد اجتماعی، شغلی و تحصیلی در فرد می‌شود لذا با تشخیص به موقع این اختلال در دانشجویان می‌توان از افت تحصیلی جلوگیری و فرصتی برای افزایش موفقیت‌های اجتماعی در دوران تحصیل و نهایتاً بهداشت روانی آنان و جامعه فراهم آورد. هدف از این بررسی، تعیین شیوع افسردگی در دانشجویان علوم پزشکی جهرم و ارتباط آن با افت تحصیلی بوده است.

مواد و روش تحقیق: مطالعه به شکل مقطعی - توصیفی بر روی ۱۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی و پرستاری ورودی سال‌های ۸۰-۷۸ صورت گرفته است. جامعه مورد مطالعه، شامل دانشجویان موفق و ناموفق رشته پزشکی و پرستاری دانشکده علوم پزشکی جهرم بودند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای دو بخشی بود. بخش اول پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک و تعدادی سئوالی در باره محل سکونت، تحصیلات والدین و وضعیت اشتغال و بخش دوم دربردارنده سوالات مربوط به سنجش میزان افسردگی بر اساس آزمون بک بود.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ۴۵/۴ درصد از دانشجویان مورد بررسی دارای افسردگی از درجه خفیف تا نسبتاً شدید بودند. تحقیق ارتباط معنی‌داری بین افسردگی و عدم موفقیت تحصیلی نشان داد ($P=0/004$). در دانشجویان گروه ناموفق ۷۵ درصد و در گروه موفق ۳۹/۴ درصد درجانی از افسردگی خفیف تا متوسط مشاهده شد. بین افسردگی و جنس، رشته تحصیلی، سطح تحصیلات و شغل والدین رابطه آماری معنی‌دار مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که احساس افسردگی در بین دانشجویان و بخصوص دانشجویان ناموفق، از شیوع بالایی برخوردار است، لذا بررسی بیشتر مسائل روانی و شخصیتی دانشجویان و فعال نمودن مراکز مشاوره برای آنها ضروری است.

واژه‌گان کلیدی: افسردگی، وضعیت تحصیلی، آزمون بک، دانشجویان

مقدمه:

نتایج مطالعات انجام شده، نقش عواملی از جمله روش تدریس مدرسین، خصوصیات فردی دانشجویان مانند علاقه مندی به رشته تحصیلی و احساس خود کفایتی همچنین مشکلات زندگی و تحصیلی نظیر مسائل روحی روانی، زندگی در خوابگاه، اشتغال و معدل دیپلم بر روی افت تحصیلی دانشجویان موثر می‌دانند [۳].

افت تحصیلی یکی از مشکلات مهم نظام آموزشی کشورهای جهان سوم و ایران می‌باشد [۱] و هر ساله بیش از نیمی از میلیون‌ها دانشجو که در جهان به دانشگاه‌ها راه می‌یابند، ترک تحصیل کرده، مشروط شده یا نمی‌توانند تحصیلات خود را در موعد مقرر به پایان برسانند [۲].

[✉] نویسنده مسئول، آدرس: جهرم، دانشگاه علوم پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

تلفن: ۰۷۹۱-۳۳۴۰۴۰۵-۱۰، دورنگار: ۰۷۹۱-۳۳۴۱۵۰۹

تاریخ دریافت: ۸۷/۶/۱۵ تاریخ پذیرش: ۸۷/۸/۲۲

پست الکترونیک: senajafipour@hotmail.com

آماري داشت [۱۳]. از طرفي مطالعات دانشگاه فردوسي مشهد نشان داد بين فراواني افسردگي در دانشجویان و بيماري شديد جسمي و يا فوت اعضاي خانواده ارتباط معني داري وجود نداشته اما بين فراواني افسردگي و مشکلات مالي، شکسته شدن غرور و احترام فرد، علاقه نداشتن به رشته تحصيلي، اطمینان نداشتن از وضعیت شغلي آینده ارتباط معناداري وجود داشت [۱۴]. افسردگي در بين دانشجویان مسئله اي با اهميت است زیرا از يك سو باعث هدر رفتن سرمايه جامعه مي گردد و از سوي ديگر از ميزان موفقیت و پیشرفت تحصيلي آنان مي كاهد دانشجویان را از رسيدن به جايگاه رفيع علمي واجتماعي باز مي دارد [۱۴]. بنا بر اين با تشخيص و شناخت به موقع مشکلات روان شناختي و روانپزشكي دانشجویان و عوامل مستعد کننده آن مي توان به راه حل هاي موثري براي بهبود يا ارتقاء وضعیت رواني و رفتاري دانشجویان دست يافت و در راستاي جلوگیری از افت عملکرد تحصيلي، افزايش موفقیت هاي اجتماعي آنان پس از فراغت از تحصيل و در نهايت استفاده بهينه از منابع انساني کشور اقدام مناسبی انجام داد [۱۱]. مطالعه حاضر با هدف تعيين ميزان افسردگي در دانشجویان و ارتباط آن با افت تحصيلي تنظيم شده است تا با شناخت وضعیت روحی و رواني آنان و يا وجود احساس افسردگي در آنان نیاز به معرفي آنان به مراکز مشاوره فعال در دانشگاه، در جهت کاهش ميزان افسردگي و نیز افت تحصيلي دانشجویان گامي مؤثر برداشته شود.

مواد و روش تحقیق:

این مطالعه به شکل مقطعی - توصیفی بر روی ۱۵۰ نفر از دانشجویان پزشکی و پرستاری ورودی سالهای ۸۰-۷۷ دانشگاه علوم پزشکی جهرم با معدل دیپلم ۱۳ یا بیشتر صورت گرفته است. گروه موفق (گروه شاهد) شامل دانشجویانی که میانگین معدل دو ترم متوالی آنان ۱۴ یا بالاتر بوده و در طول دوران تحصيل دانشگاهی اصلاً مشروط نشده اند و گروه ناموفق (گروه هدف)

مطالعات ديگر تأثير ویژگی های رواني و اجتماعي دانشجویان بر عملکرد تحصيلي آنان بطور معني داري گزارش کرده اند [۴]. از طرفي تأثير احساس افسردگي همراه با علائم احساس عميق ناشاد بودن، ضعف روحی، خودکام بينی، خستگی، کاهش انرژی و کاهش عملکرد اجتماعي - شغلي - تحصيلي بر روی پیشرفت تحصيلي دانشجویان گزارش گسردیده است [۵]. تحقیقات نشان مي دهد که هر ساله در ایالات متحده آمریکا در حدود ۱۹ ميليون نفر از مردم افسردگي را تجربه مي کنند [۶] و اعتقاد بر آن است که ۲۰-۱۰ درصد مردم، افسردگي در حد خفيف تا شديد دارند [۷ و ۸]. آمیني در گزارش از مطالعات انجام شده توسط بک و همکاران بيان مي دارد که در گروه های دانشجویی، دامنه بالایی از افسردگي دیده مي شود طوري که ۷۸ درصد دانشجویان از بعضی نشانه های افسردگي رنج مي برند و ۴۶ درصد دچار افسردگي شديد مي باشند [۹]. همچنین نتایج مطالعات انجام شده توسط رفعتی و همکاران بر روی دانشجویان دانشکده پرستاری شیراز نشانگر ۵۹/۸ درصد افسردگي در درجات متفاوت می باشد [۱۰]. در همین راستا رودباری در گزارش ابراز می دارد پیشرفت تحصيلي دانشجویان پزشکی در مقطع علوم پایه با عوامل تاهل، جنسیت، سهمیه ورودی، سکونت در خوابگاه، بومی یا غیر بومی بودن ارتباط آماری داشته بطوریکه دانشجویان مجرد، جوانتر و سهمیه مناطق، موفق تر بوده اند [۱۱]. نتایج تحقیقات انجام شده در دانشگاه یاسوج نیز بیانگر ۳۵/۵ درصد افسردگي در دانشجویان بوده و عدم علاقه به رشته تحصيلي، غیر بومی بودن و عدم مشارکت در فعالیت های فوق برنامه از عوامل مؤثر در بروز افسردگي دانشجویان به شمار می رود [۱۲]. هم چنین نتایج پژوهش انجام شده بر روی دانشجویان دانشگاه اردبیل بیانگر درجات مختلف افسردگي به میزان ۵۷/۴ درصد بوده و بين افسردگي و سطح تحصيلات پدر، تعداد اعضاي خانواده، بيماري جسمي و ترم تحصيلي دانشجویان ارتباط معني دار

ب) احساس گناه، انتظار تنبیه و سرزنش
 ج) گریه کردن، تغییر تصویر از خود، ناخوشنودی و غمگینی
 د) کاهش وزن، شکایات جسمی، خستگی
 ه) زودرنجی، بی‌خوابی و بی‌اشتهایی [۱۵].
 این آزمون گستره وسیعی از علائم و بیست و یک جنبه از افسردگی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. از این آزمون به منظور غربالگری دانشجویان و تشخیص احساس افسردگی در آنان استفاده گردید تا در صورت نیاز به مراکز مشاوره و درمانی ارجاع داده شوند. نتایج با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و از آزمون مربع کای، آنالیز واریانس یک طرفه و تی استیودنت استفاده شده و $P < 0/05$ به عنوان سطح اختلاف آماری معنی دار در نظر گرفته شد. برای رتبه دهی میزان افسردگی از نمرات آزمون بک استفاده گردید.

یافته ها:

بر اساس نتایج به دست آمده میانگین سنی در گروه موفق ۲۰/۵ سال با انحراف معیار ۱/۷ و در گروه ناموفق ۲۱ سال با انحراف معیار ۲/۴ بوده است. بین سن و موفقیت تحصیلی ارتباط معنی داری مشاهده نشد ($P=0/1$). در گروه دانشجویان ناموفق ۷۵ درصد و در گروه موفق ۳۹/۴ درصد درجاتی از احساس افسردگی خفیف تا نسبتاً شدید مشاهده شد و آزمون آماری مربع کای ارتباط معنی داری بین افسردگی و عدم موفقیت تحصیلی ($P=0/004$) نشان داد جدول (۱).

شامل دانشجویانی که معدل دو ترم متوالی آنان کمتر از ۱۴ بوده و یا حداقل یک ترم مشروط شده باشند. قابل ذکر است که در این مطالعه صرفاً دانشجویان پزشکی تا مقطع فیزیوپاتولوژی در نظر گرفته شدند.

طبق هماهنگی با اداره خدمات آموزشی، میانگین معدل دو ترم تحصیلی دانشجویان در گروه موفق و ناموفق تعیین شد و سپس به منظور تعیین میزان افسردگی فرم پرسشنامه مشتمل بر دو بخش قبل از شروع کلاس در اختیار دانشجویان قرار گرفت. پس از عودت، پرسشنامه ها کد گذاری شد و بدون درج اسم دانشجویان و بدون اطلاع دانشجویان از گروه مربوطه، اطلاعات جمع آوری گردید. بخش اول پرسشنامه شامل اطلاعات دموگرافیک و سئوالاتی راجع به وضعیت اسکان، روش گذران اوقات فراغت، وضعیت اقتصادی، شغل و تحصیلات والدین و وضعیت تاهل و مشکلات فعلی فرد بود. بخش دوم آزمون سنجش افسردگی بک بود. آزمون افسردگی بک یکی از رایج ترین و معتبرترین آزمون های روانی است. این آزمون برای تمام اقسام و محیط های اجتماعی قابل اجرا بوده و به فرهنگ حاکم در جامعه وابسته نیست [۱۵ و ۱۶]. پرسشنامه بک بر اساس پنج عامل، مرکب از علائم و نشانه های افسردگی به شرح زیر تنظیم شده است: الف) بدبینی، احساس شکست، تنفر از خود، افکار خودکشی، بی تصمیمی، کنسیدی کار

جدول (۱): توزیع فراوانی افسردگی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم، سال ۸۱

ناموفق		موفق		دانشجویان
		تعداد	درصد	
۷۵	۱۵	۳۹	۳۹/۴	دارند
۲۵	۵	۶۰	۶۰/۶	ندارند
۱۰۰	۲۰	۹۹	۱۰۰	جمع

$$P = 0/004$$

متوسط داشتند. بطور کلی در خصوص سؤالات آزمون یک، ۵۴/۶ درصد از کل دانشجویان مورد بررسی علوم پزشکی جهرم افسردگی نداشتند و ۴۵/۴ درصد درجاتی از احساس افسردگی از خفیف تا شدید را نشان دادند جدول (۲).

هم چنین نتایج نشان داد که ۲۵ درصد دانشجویان ناموفق فاقد افسردگی بودند، ۴۰ درصد احساس افسردگی خفیف، ۵۳/۳ درصد افسردگی متوسط، ۶/۷ درصد دارای احساس افسردگی نسبتاً شدید بودند. در حالی که ۷۴/۴ درصد دانشجویان موفق احساس افسردگی خفیف، ۲۵/۶ درصد احساس افسردگی

جدول (۲) : نمرات آزمون افسردگی یک در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۸۱

نمره آزمون	نتیجه آزمون	فراوانی	
		تعداد	درصد
۱-۱۰	طبیعی	۶۵	۵۴/۶
۱۱-۲۰	افسردگی خفیف	۳۵	۲۹/۳
۲۱-۳۰	افسردگی متوسط	۱۵	۱۲/۶
۳۱-۴۰	افسردگی شدید	۳	۲/۵
بیش از ۴۰	افسردگی خیلی شدید	۱	۰/۸۴

۸/۲ درصد دانشجویان دختر دارای افت تحصیلی بودند. هر چند بین جنس و موفقیت تحصیلی ارتباط معنی دار وجود داشت اما بین بروز افسردگی و جنس این ارتباط دیده نشد، هر چند که ۴۵/۹ درصد دانشجویان پسر و ۴۸/۵ درصد دانشجویان دختر درجاتی از احساس افسردگی خفیف تا متوسط و در مواردی نسبتاً شدید را داشتند. آزمون آماری مربع کای ارتباط معنی داری بین میزان افسردگی و جنس را نشان نداده است ($P=0/78$) جدول (۳).

با توجه به این که بر اساس نمرات آزمون یک به نمرات بالایی اهمیت داده می شود، بنابراین می توان گفت ۱۶ درصد دانشجویان دچار افسردگی متوسط تا نسبتاً شدید بوده اند. نتایج نشان داد که بین جنس و میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری وجود داشته و در دانشجویان دختر میزان موفقیت بیشتر از دانشجویان پسر بوده است ($P=0/005$)، بطوری که ۹۱/۸ درصد دانشجویان دختر در برابر ۷۳ درصد دانشجویان پسر دارای موفقیت تحصیلی بودند در حالی که ۲۷ درصد دانشجویان پسر در مقابل

جدول (۳) : توزیع فراوانی افسردگی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم، بر حسب جنس سال ۸۱

جنس	دختر		پسر	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
افسردگی دارند	۴۹	۴۸/۵	۱۷	۴۵/۹
ندارند	۵۲	۵۱/۵	۲۰	۵۴/۱
جمع	۱۰۱	۱۰۰	۳۷	۱۰۰

$P=0/78$

نتایج حاصل از بکارگیری تست ANOVA در زمینه میزان افسردگی با سال ورود به دانشگاه نشانگر آن است که در بین سال های مختلف افسردگی وجود دارد و از نظر آماری این اختلاف معنی دار بوده است ($P = 0/001$). با استفاده از LSD، مشخص گردید که در دانشجویان ورودی ۷۹ این اختلاف معنی دار می باشد. میانگین نمره افسردگی در دانشجویان ورودی ۷۹ برابر با $17/04$ انحراف معیار بود که در مقایسه با دانشجویان سال های ۷۷ با میانگین $11/28$ انحراف معیار $5/3$ و ورودی ۷۸ با میانگین $10/33$ و انحراف معیار $6/8$ بیشتر بوده است. بین پیشرفت تحصیلی و علاقه مندی به رشته تحصیلی در دو گروه موفق و ناموفق تفاوت آماری، معنی دار بوده است ($P = 0/012$)، به طوری که $83/5$ درصد دانشجویان موفق در برابر $43/8$ درصد دانشجویان ناموفق به رشته تحصیلی خود علاقه مند بودند در حالی که $16/5$ درصد از دانشجویان موفق در برابر $56/3$ درصد دانشجویان ناموفق به رشته تحصیلی خود علاقه نداشتند. بین رشته تحصیلی و میزان پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود داشته است ($P = 0/0153$)، به این ترتیب $94/4$ درصد دانشجویان پزشکی دارای موفقیت تحصیلی و $2/6$ درصد افت تحصیلی داشتند، در صورتی که در دانشجویان پرستاری افت تحصیلی 19 درصد بود. هر چند که میانگین نمره افسردگی در دانشجویان رشته پزشکی $10/72$ و در دانشجویان رشته پرستاری $13/06$ بود اما از نظر آماری تفاوت معنی داری بین رشته تحصیلی و میزان افسردگی مشاهده نشد ($P = 0/267$)، نتایج حاصله، درجات مختلفی از افسردگی را در دانشجویان پزشکی و پرستاری نشان داد به طوری که احساس افسردگی خفیف در بین $33/3$ درصد دانشجویان پزشکی و $29/4$ درصد پرستاری، احساس افسردگی متوسط در $2/8$ درصد دانشجویان پزشکی و $17/6$ درصد دانشجویان پرستاری و احساس افسردگی نسبتاً شدید در $5/6$ درصد دانشجویان پزشکی و

$2/9$ درصد پرستاری مشاهده شد. با توجه به این که نمره افسردگی بالای 20 به عنوان نقطه برش لحاظ می شود بنابراین $8/4$ درصد دانشجویان پزشکی و $20/5$ درصد دانشجویان پرستاری نمره افسردگی بالای نقطه برش دارند. هم چنین در این پژوهش تاثیر متغیرهای چگونگی گذران اوقات فراغت، بومی بودن، تاهل، شغل و وضعیت تحصیلی والدین بر روی افسردگی دانشجویان بررسی شد و لسی رابطه معنی داری مشاهده نشد ($P < 0/05$). هر چند دانشجویان موفق اوقات فراغت خود را بیشتر صرف مطالعه ($88/5$ درصد)، تماشای تلویزیون ($84/4$ درصد) و استفاده از کامپیوتر و اینترنت ($85/7$ درصد) نموده اند اما بین بروز افسردگی و چگونگی گذران اوقات فراغت دانشجویان ارتباط آماری وجود نداشت ($P = 0/765$). هم چنین بین شغل و وضعیت تحصیلی والدین با بروز افسردگی در دانشجویان ارتباط معنی دار آماری مشاهده نشد ($P = 0/39$). اما نتایج نشان داد که فرزندان، با والدینی در سطح تحصیلات بالاتر دارای موفقیت تحصیلی بیشتری بوده اند. نتایج تحقیق نشان داد $10/5$ درصد دانشجویان تاهل و $89/5$ درصد مجرد بودند و افسردگی با تاهل رابطه معنی دار آماری نداشت ($P = 0/49$).

بحث:

نتایج تحقیق حاصل از پژوهش نشان داد $45/4$ درصد از دانشجویان جهرم 54 نفر دارای درجاتی از احساس افسردگی خفیف تا متوسط و نسبتاً شدید بودند و این در مقایسه با آمار ارائه شده در کتب مرجع که شیوع افسردگی در جمعیت عمومی را $15-25$ درصد ذکر کرده اند، بیشتر می باشد اما نتایج بدست آمده با نتایج حاصل از بررسی شیوع افسردگی در دانشجویان علوم پزشکی اردبیل ($57/4$ درصد)، و با یافته های رفعتی و همکاران در شیراز ($59/8$ درصد افسردگی خفیف تا شدید) همخوانی دارد [۱۳]. آمار حاصله با آمار 46 درصدی، افسردگی شدید که یک و همکاران

و مشاوره مطرح می شود. آمینی اظهار می دارد دانشجویانی که دچار افت تحصیلی می شوند، اغلب با مشکلات و بحران هایی در زندگی مواجه می شوند. در اکثر این افراد، اضطراب و افسردگی، اعتماد به نفس پایین و کاهش انگیزه وجود داشته است [۹].

در بررسی حاضر، احساس افسردگی در درصدی از دانشجویان موفق مشاهد گردیده است که به نظر می رسد تنش عبور از مقطع پایه به فیزیولوژی، وضعیت مبهم اشتغال، ترس از عدم کسب رتبه های عالی در دوران تحصیل و فشار امتحان تخصص در دانشجویان پزشکی موفق و مشخص نبودن جایگاه شغلی و اجتماعی، عدم علاقه مندی به رشته تحصیلی و فشار قبولی در امتحان فوق لیسانس جهت ادامه تحصیل در دانشجویان پرستاری موفق می تواند در بروز افسردگی مؤثر باشد. هم چنین تنش بوجود آمده ناشی از شروع تجارب بالینی بخصوص وقتی که به دانشجویان به عنوان پزشک یا پرستار نگاه می شود نه یک دانشجو [۱۰] و به طور کلی تنش ناشی از سازگاری و انطباق با نقش جدیدی که در دانشگاه، از دانشجویان انتظار می رود و همچنین سبک مقابله با آن و حوادث زندگی، کمبود مراکز تفریحی، نداشتن برنامه مناسبی جهت مطالعه، زندگی در خوابگاه و نگرانی از آینده شغلی و ترس از عدم امکان ادامه تحصیل بخصوص توسط دانشجویان موفق می تواند به عنوان عوامل تاثیرگذار بر روی بروز افسردگی و نهایتاً افت تحصیلی در مطالعه حاضر به شمار آید. نتایج بررسی نیازهای مشاوره ای ۸۰۳ دانشجوی دختر و پسر در آمریکا نشان داده است که تقریباً نیمی از این گروه نیاز به درجات مختلفی از مشاوره در زمینه استفاده مؤثر از وقت، بلا تکلیفی شغلی، عادات مطالعه ضعیف و اضطراب داشتند و ۳۵ درصد تمایل به مشاوره در زمینه احساس افسردگی و ترس از شکست داشتند [۲۳]. نتایج حاضر که بیانگر وجود افسردگی بیشتر در دانشجویان پرستاری نسبت به

در مورد دانشجویان بیان نمودند [۹] همخوانی ندارد. امانی با توجه به نتایج تحقیقات ترکان و همکاران، شیوع افسردگی در دانشجویان را ۴۷ درصد از خفیف تا شدید بیان نمود که بر اساس آزمون بک، ۳۱ درصد افسردگی خفیف، ۱۱ درصد افسردگی متوسط و ۵ درصد افسردگی شدید داشتند [۱۳].

کوشا افسردگی در دانشجویان سبزوار را ۲۱/۳ درصد و رشیدی ۴۸/۶ درصد در دانشجویان زنجان که ۲۶/۳ درصد دچار افسردگی بالینی بودند گزارش کردند [۱۸، ۱۹].

یافته های پژوهش مذکور با تحقیق حاضر در بعضی موارد همخوانی دارد، اما میزان افسردگی نسبتاً شدید تا افسردگی با علائم بالینی در پژوهش حاضر به مراتب، بسیار کمتر از دانشجویان دانشکده زنجان می باشد. در گزارشی شیوع افسردگی در دانشجویان دانشگاه آقاخان پاکستان ۳۹ درصد با ۲۰ درصد افسردگی بالینی ذکر کردند [۲۰]. همچنین یک بررسی دیگر در پاکستان ۳۵ درصد و ۲۵ درصد احساس افسردگی را گزارش کرده اند [۲۱]. نتایج مطالعه حاضر نشان می دهد میزان افسردگی دانشجویان در مقایسه با جمعیت عمومی بیشتر است. این مساله ممکن است در ارتباط با ورود به دانشگاه باشد. زمانی ورود به دانشگاه به عنوان یک منبع تنش زا ادراک می شود که تغییرات مهمی در شرایط زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی فرد به وجود می آورد [۲۲].

حجم برنامه های درسی، کمبود امکانات آموزشی-رفاهی و تفریحی در شهرهای کوچک می تواند تاثیرگذار باشد. هم چنین تفاوت در نوع دانشگاه نیز می تواند تا حدی درصدهای متفاوتی از احساس افسردگی را ایجاد نماید. در بررسی حاضر احساس افسردگی در گروه ناموفق بیش از گروه موفق بوده و ارتباط معنی دار بین وضعیت تحصیلی و افسردگی وجود داشت به طوری که احساس افسردگی در دانشجویان با افت تحصیلی ۷۵ درصد بوده از این میان ۶/۷ درصد آنان در حد نسبتاً شدید احساس افسردگی داشتند که ضرورت نیاز به خدمات روانشناسی

نسبت به مردان گزارش شده است [۲۸ و ۲۹]. بنابراین ضروری است نقش عوامل میانجی که تفاوت بین دو جنس در سلامت روانی دانشجویان را به حداقل می‌رساند یا از بین می‌برد، مورد بررسی قرار گیرد [۱۵]. بررسی حاضر نشان داد که افسردگی در دانشجویان ورودی سال های اخیر بیشتر از دانشجویان ورودی سال های قبل تر بوده است. این مساله حائز اهمیت است و شاید زندگی در خوابگاه، دوری از خانواده، محیط دانشگاه و ترس از مشروط شدن در بروز افسردگی مؤثر بوده است. اما امینی اظهار می‌نماید که این وضعیت در دانشجویان سال های قبل تر، بیشتر مشاهده شده است. بین افسردگی و سال ورود دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان رابطه معنی داری وجود داشته است [۹]. در پژوهش حاضر بین متغیرهای بومی بودن و وضعیت اشتغال و تحصیل والدین با افسردگی دانشجویان رابطه معنی داری وجود نداشت ولی ۹۴ درصد از دانشجویان، دوری از والدین و ۸۰ درصد کمبود امکانات و ۹۲ درصد شلوغی محیط خوابگاه را از عوامل تاثیرگذار بر افت تحصیلی ذکر کرده اند.

نتیجه گیری:

پیشگیری از بروز بیماری ها در مراحل اولیه و زودرس، توجه به وضعیت بهداشت روانی دانشجویان، اهمیت به مشاوره دانشجویان و برنامه ریزی مناسب در راستای، تشخیص و درمان به موقع یکی از عوامل مؤثر در حفظ سلامت روح و روان جوانان و ارتقای سطح علمی آنان به شمار می‌رود.

دانشجویان پزشکی است با نتایج خیرآبادی مشابه می‌باشد بدین ترتیب که دانشجویان پرستاری بیش از سایر رشته ها (۴۰/۵ درصد)، رشته های دیگر مثل مامایی (۳۷ درصد) و پزشکی (۱۰/۵ درصد) افسردگی وجود داشته است [۲۴]. در گزارشی احساس تنش در دانشجویان پزشکی در مقایسه با دانشجویان حقوق کمتر اما نسبت به جمعیت عمومی جامعه، بیشتر ذکر شده است [۲۵]. هم چنین در گزارش دیگری ذکر شده است که وضعیت احساسی دانشجویان پزشکی ماساچوست در بدو ورود به دانشگاه شبیه افراد جامعه است اما با گذشت زمان، میزان افسردگی افزایش می‌یابد [۲۶]. امانی و همکاران نیز بیان نموده اند که بین رشته تحصیلی و افسردگی ارتباط معنی دار مشاهده نگردیده، هر چند در دانشجویان رشته تکنسین اتاق عمل بیشترین شیوع افسردگی دیده شده است [۱۳]. به نظر می‌رسد شیوع بالای افسردگی در بعضی از رشته های علوم پزشکی ناشی از ابهام در مورد آینده شغلی و اجتماعی دانشجویان از یک سو و ناامیدی نسبت به امکان ادامه تحصیل از سوی دیگر نیز باشد. یافته های پژوهش حاضر نشانگر آن است که میانگین نمره افسردگی دانشجویان پسر ۱۲/۲ و دانشجویان دختر ۱۲/۵ می‌باشد و از نظر آماری تفاوت معنی داری مشاهده شد. اما احمدی در اهواز تاثیر جنس بر بروز افسردگی را گزارش کرده است [۲۷]. امینی نیز گزارش نموده است که میانگین افسردگی دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر است و این تفاوت معنی دار است [۹]. بررسی های دیگر در جمعیت عمومی، شیوع بالاتری از اختلالات روانی در زنان

REFERENCES :

منابع :

- 1) Zahedi Asel. M, [Effective factors on academic achievement students shahed university]. Original Publication, 1998; 3(9). 41-53. **Persian**

REFERENCES :

منابع :

- 2) Biabangar [Role of counseling office in student educational achievement] second seminar relative to counseling and guidance. Tabatabai publication, 2001. **Persian**
- 3) Hezvahi M. M, Fatehee Y, Shamshiree M. [A Survey Causes of Academic Failure in Students of Hamadan university of Medical Sciences, 2001-2002. Strides in Development of Medical Education, Journal of Medical Education] Development Center, 2006; 3(1): 33-42. **Persian**
- 4) Naziree. G, Safoorian. H, Bahari. F. [A survey relationship between academic major satisfaction and general health in Shahid Behshti medical of university students, mental health and student congress1999]. **Persian**
- 5) Halonen G. S, Santrock JW: Psychology (context and Application).Third Edition. Mcgaw Hill Co. New York, America.1999.
- 6) Leibenluft E. Issue in the treatment of women with bipolar illness. J clinical psychiatry. 1997 58 (supple 15): 5-11.
- 7) Kaplan HI, Sadock B. Synopsis of psychiatry Behavioral London: science clinical psychiatry. 5th ed. Williams and Wilkins Co. 1995; 524-73.
- 8) Lotfabadi-saeed. [Psychological growth (2)] samet publish, Tehran, 2002, p 34. **Persian**
- 9) Amini F, Farhadi A. [The prevalence of anxiety and depression and effective on academic performance among the students of Lorestan University of Medical Sciences] First seminar of student Mental Health 2002. **Persian**
- 10) Rafati. F, Sharif.F, Zeighami. B. [A Survey of Correlation between general health, depression, personal characteristic with academic achievement students]. The Journal of Teb and Tazkeei, Fourth years, fall, 2004;25-31. **Persian**
- 11) Roudbari. M, Dadgar. F. [Effective factors on the results of the basic sciences examinations at Zahedan University of Medical Sciences]. The Journal of Qazvin University of Medicine Sciences 2004; 30: 32-39. **Persian**
- 12) Hashemi. M,Ghaderi.B, Ghafarian. H [A survey relative factors with depression on students of Yasoj University of Medical Sciences]. Journal of Medical Research(jmr), 2003; 2(1): 19-25 **Persian**
- 13) Amani F, Sohrabi B, Sadeghieh S, et al. [The Prevalence of depression among of Ardabil University of Medical Sciences, 2003] Journal of Ardabil University of Medical Sciences. 2004; 3(11): 7-11. **Persian**

REFERENCES :

منابع :

- 14) Abdolhian E, Sargolzaiee. MR [Prevalence of depression and its related demographic and Academic variables and stressor among the students of Ferdowsi University-Mashhad]. Journal of Medical in Mashhad University of Medical Sciences. 2001; 43(70): 70-75. **Persian**
- 15) Madadi. A, Fatahali lavasani. F [A survey etiology of mental health status and relative to oppositional style and sociology characteristic in Zanzan Payamnoor University] Third seminar of students Mental Health 2004. Tarbiat Modaress. **Persian**
- 16) Hersen, M. and Bellack, A. Clinical behavior therapy with adults, plenum press. New york: (1985).
- 17) Partoo. D, Exprimental research in depression dispersal, psychology Journal, fourth year. 1975. No12, 4(12).
- 18) Koosha M, Ahadian M, [Depression and relative psychological-social factors in students] Asrar Journal of Sabzevar University Medical, 1996: 1:12-17. **Persian**
- 19) Rashidi F, [A survey rate of depression in nursing students, Zanzan University] Nursing and Mediweifery, Jounal of Zanzan University Medical, 2001; 1: 12-17 **Persian**
- 20) Godybey KL, Courage MM. Stress management program: intervention in nursing student performance anxiety. Arch psychiatry Nures.1994 Jun; 8(3):190-193.
- 21) Zaman Riffat M. Psychological problems of medical students in Pakistan:Data from the age Khan university Karachi, Journal of Teaching and Learning in Medicine, 1998; 8(9): 19-24.
- 22) Tyler cushway. Stress, coping and mental well-being in hospital nurses. Stress medicine. 1992; 891-98.
- 23) Bishop B, Bauer. W, Trezise E. A survey of counseling needs of male and female of colleges students. Journal of College Development. 1998; 39(2): 205-210.
- 24) Khirabadi Gh. [A survey rate of depression in students of Kordestan University Medical, Journal of Kordestan University Medical Sciences], 1997; 6(2): 15-22. **Persian**
- 25) Helmers K. F, Danoff D, Steiner Y, et al. Stress and depressed mood in medical students, law students and graduate students at McGill university. Acad. Med. 1994; 96: 765-70.
- 26) Rosal MC, Ockere IS, ocken JK, et al. A longitudinal study of students depression at one Medical School. Acad. Med 1997; 72(6): 542-60.
- 27) Ahmadi Jamshid. [Rate of depression in Ahvaz Medical students], Thought and Behavior Article, 1992; 4; 6-12. **Persian**

REFERENCES :

منابع :

-
- 28) Kaplan HI, Sadock B. Comprehensive textbook of psychiatry. 6h ed. Williams and Wilkins Co London:1998; 524-73.
- 29) Tayebi Javad. [A survey students Mental Health status in Sabzevar University Teacher Manner], Journal of Sabzevar University Medical, 2005; 12(4): 34-41. **Persian**

The Prevalence of Depression Among the Students of Jahrom University of Medical Sciences and its Relationship with Academic Failure.

Najafipour S,¹ Yektatalab SH²

1- Dept. of Educational Development Center & Nursing Education, School of Medicine, Jahrom University of Medical Sciences. Jahrom. Iran.

2- Dept. of Nursing Education, School of Nursing, Shiraz University of Medical Sciences. Shiraz. Iran.

(Received 5 Sep, 2008   Accepted 12 Nov, 2008)

A b s t r a c t :

Introduction: Depression is considered as one of the most important causes of academic failure in educational systems, leading to decreased social, professional and educational performance. Therefore, timely diagnosis of this disorder contributes to prevention of educational failure among students, providing an opportunity for social success during academic years and also promoting mental health in educational settings. The aim of this study was to determine the prevalence of depression among students of medicines and also its relationship with academic failure in Jahrom University Medical Science.

Materials and Methods: This cross-sectional study was performed on all the students (150). The students were divided into successful and unsuccessful groups. Beck questionnaire as well as a questionnaire for demographic data especially those related to depression were used, The collected data were statistically analyzed, using SPSS 11.5.

Results: 45.4 % of the students had mild to severe depression and there was a significant relationship between depression and academic achievement ($P=0.004$). 39.4% of the unsuccessful students and 75% of the successful ones had mild to moderate depression. There was no significant relationship between depression and sex, field of study, occupation and level of parental education.

Conclusion: According to the findings, there is a high prevalence of depression especially among unsuccessful students. Therefore, it is recommended that the students' mental and personal problems be followed up and specific consultation centers be setup to solve this problem.

Key Words: Depression, Educational status, Beck Depression Inventory, Students